

Роль правоохоронних органів України у формуванні правової держави в умовах євроінтеграції

Марков М.М., кандидат юридичних наук, викладач кафедри спеціальної техніки та оперативного-розшукового документування ННІФПСКМ НАВС

На нинішньому етапі суспільно-політичного розвитку України відбувається кардинальна переорієнтація державної політики на забезпечення передовсім безпеки, прав, свобод та законних інтересів людини, євроінтеграцію, формування в Україні ринкової економіки та інші трансформаційні процеси, що значно змінили умови діяльності правоохоронних органів і викликали необхідність їх реформування. Воно вже почалося й проводиться дедалі активніше з прийняттям нових законів та визначенням механізмів їх реалізації.

Говорячи про реформування системи правоохоронних органів України, найчастіше згадують про зміни у структурі, чисельності особового складу, нормативній базі, оплаті праці й фінансуванні та матеріально-технічному забезпеченні правоохоронних органів. Усе це, безперечно, дуже важливо, але концепція реформування передовсім передбачає досягнення якісних змін у діяльності всієї системи, усіх її органів і підрозділів, кожного окремого правоохоронця.

Високий рівень соціальної небезпеки та стала тенденція до збільшення кількості посягань на життя, здоров'я, честь та гідність працівників правоохоронних органів під час виконання ними завдань з охорони громадського порядку зумовили необхідність підвищення ефективності організаційних заходів з метою поліпшення кримінально-правової охорони та підвищення авторитету представників цих органів.

Завдяки трансформаційним та інтеграційним процесам нині в Україні застосовують досвід світової спільноти щодо посилення безпеки діяльності правоохоронних органів. Зокрема, ця тема була обговорена на I Європейському конгресі з питань управління якістю роботи поліції, який відбувся в Німеччині й визначив вихідні принципи нової моделі діяльності поліції із забезпечення власної безпеки. Основним із них є те, що поліція як правоохоронний орган - це сервісна служба, котра надає послуги населенню на певній території.

Змінюються вимоги до керівників поліції, які нині повинні мислити як підприємці у своїй специфічній сфері, роблячи при цьому акцент не на одержанні фінансової вигоди, а на розв'язанні проблем, що їх порушує населення перед поліцією та які належать до її компетенції [1, с. 75].

Сучасні трансформаційні зміни в суспільстві, зокрема посилення інформаційного впливу на професійну діяльність, потребують від правоохоронних структур перегляду багатьох прийомів і методів діяльності, а також внутрішньої структурної перебудови, орієнтованої на забезпечення особистої безпеки кожного працівника. У цьому контексті особливої актуальності набуває питання підготовки висококваліфікованих кадрів для вітчизняних правоохоронних органів, бо професіоналізм - це запорука безпеки та захищеності. Підготовка та навчання працівників правоохоронних органів на сучасному етапі передбачає широке застосування здобутих знань на практиці як для убезпечення власного життя, так і для ефективного захисту інтересів держави.

Злочинність постійно змінюється, пристосовуючись до нових умов, є потреба постійної якісної професійної підготовки правоохоронців. Саме тому дослідження й використання передового досвіду інших країн набуває особливої актуальності. Але при цьому слід узяти до уваги, що зарубіжна система освіти переважно вузькопрофільна, спрямована на досягнення особливих, спеціальних завдань. Тому в наших умовах не варто переймати деякі західні моделі (як, наприклад, функціонування лише спеціальних навчальних закладів правоохоронної системи), відмовляючись від національної системи вищих навчальних закладів, що готує правоохоронців-юристів широкого профілю. На нашу думку, такий крок неприйнятний. Доцільно було б підвищити вимоги до кандидатів, які прагнуть вступити до спеціалізованих навчальних закладів правоохоронної системи, засновані на комплексі перевірок, тестів, екзаменів і медичних аналізах, оскільки в майбутньому працівник правоохоронних органів буде наділений широкими повноваженнями, що потребують неабиякої відповідальності за свої дії: право на носіння зброї, затримання злочинця, здійснення арештів, обшуків тощо.

Окрім того, для поліпшення чинної системи оцінювання правоохоронців варто запровадити разом зі складанням теоретичних заліків тестування випускників, яке імітувало б реальні ситуації, що можуть виникнути в житті. Звичайно, необхідно постійно вдосконалювати спеціальне технічне обладнання, що використовується на базі університетів та академій правоохоронного спрямування.

Отже, в умовах сучасного трансформаційного стану суспільних відносин система особистої безпеки працівників правоохоронних органів потребує переосмислення. Основні напрями її вдосконалення такі: встановлення справді партнерських відносин правоохоронців із цивільними інституціями та населенням; покращення фінансування діяльності працівників правоохоронних органів, як це передбачено законопроектом «Про поліцію»; поліпшення соціально-правового захисту працівників поліції під час проходження служби шляхом посилення громадського контролю; модернізація механізму взаємодії між правоохоронними структурами з урахуванням зарубіжного досвіду й міжнародних стандартів.

Список використаних джерел:

1. Про поліцію: Проект закону № 10688 від 3 липня 2012 р.